

Váraszóról

Fekvése

Váraszó község Heves megyében az Északi-középhegységben lelhető fel. Patak menti település a Tarna völgyében

Erdőkövesdnél egy mellékútra térve , annak északnyugati szélén, dombon emelkedő templommal, rövid bekötőúttal a Pétervásárára vezető országútra. A település megközelíthető közúton: a 23-as úton Pétervásáránál észak felé fordulva.

Története

A helységnév etimológiai megközelítésében egykoron erős vár állott Aszó völgyében, s ezek összetételéből adódott a név : VÁR az ASZÓ völgyében = VÁRASZÓ.

Egy másik történeti legenda szerint a község szélén álló örhegy tetején mindig egy őr állott, aki figyelte a közelgő támadásokat. A másik hegyen álló ember várta a szót, amit meghallván ő továbbadott. Így adták egymásnak a hírt. Innen a név eredete: várja a szót és ennek egybeolvasztásával formálódott VÁR(ja) A SZÓ(t)

A „Heves megye műemlékei antológia” az alábbiak szerint ír Váraszóról:

Első okleveles említése 1280-1290 között történik Varaszo alakban. 1451-ben Warasow, 1459-ben Varazo néven említik. 1552-ben a török pusztítás folytán egy kis időre néptelenné válik, de 1556-ban ismét népes. Ettől kezdve a török időket elnéptelenedés nélkül vészeli át. Községcímer alak 1777-ben : Két csoroszllya balról jobbra fekszik vízszintese, a felsőnek felfelé, az alsónak lefelé áll az éle és érinti a hullámos földet. Felirata a felső csoroszléya fölött : VARASOL

A történelem során megmutatkozik 600 fős településünk lokálpatrióta szemlélete és magatartása abban, hogy egy emberként mozdult meg, amikor szükség volt azért, hogy ne legyen a legszegényebb település. Kétkezi munkánk által: 1871-ben a lakosság vállalta, hogy a románkori templomunk bővítéséhez Sirokból a helyszínre fuvarozza a követ; 1920-ban adományokból felépítették a Hősi emlékművet a világháborúban elesettek emlékére. 1998-ban az Önkormányzat felújította, és már a második világháborúban elesettek nevét is tartalmazza. Adományokból, társadalmi munkával felépítettük 1965-66-ban a római katolikus templomot. Egy adományozó segítségével önkormányzatunk megvásárolta községünk legöregebb lakóházát, amely még őrzi építészeti hagyományainkat, és ezt falumúzeummá alakítjuk.

A „zsákutcás község” csendet, biztos kikapcsolódást nyújt az idelátogatóknak. az összefüggő erdőség a turisták, vadászok paradicsoma. A Váraszó-völgyben három hegyi tavacska van, amely szintén felüdülést biztosít.

A templom

A falu közepén, a pataktól balra lévő dombon található „kétsejtű templom”, félkörös záródású szentélyel, déli bejárattal, különálló fa haranglábbal, cínterem fallal körülvéve”. Stíluskritikai alapon 1200 tájára tehető a templom építése. 1912-ben bezárták a keletkezett repedések miatt, ettől kezdve használaton kívül áll. A romos állapotban lévő templom feltárását az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség megkezdte, és 1963-ban fel is újította. A templom állapota 1996-ra ismét megromlott. 1998-ban a község önkormányzata és egyháztanácsa közösen pályázatot nyújtott be. A pályázat kedvező elbírálása után a falu ismét összefogott és adományok, valamint társadalmi munkák segítségével újra élővé, működővé tettük községünk ékszerét, az Árpád-kori templomunkat.

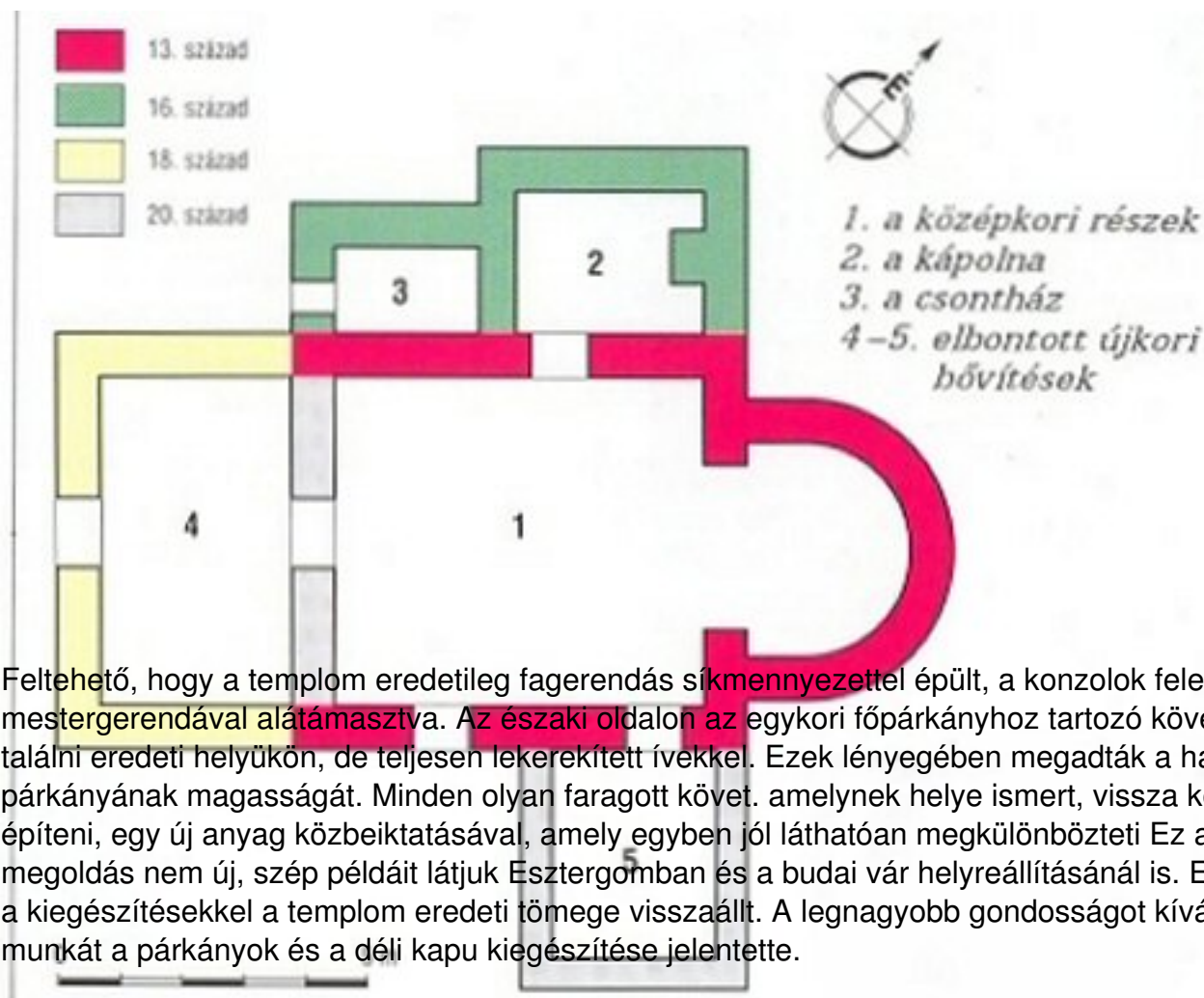

A felújítás

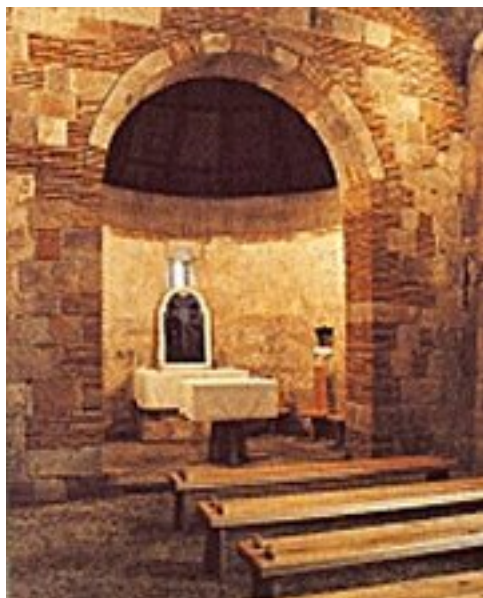

1909-ben a szentély mennyezet megrepedt, 1912. április 13-án a plébános jelentette, hogy a templom fala kettérepedt és ezért ismét bezárták. A templom ettől az időtől kezdve használaton kívül állt, de a berendezések egy része benne maradt. 1948-ban a tetőszerkezet meggyulladt és teljesen leégett. A környéken lakók néhány faragott követ elhordtak ugyan, de a falak a főpárkány magasságáig szinte sértetlenül álltak. A helyreállítást megelőző feltárás során kiderült, hogy templom körüli és a templomban történő temetkezések ideje a XIV. század végétől a XVI. század közepéig határozható meg.

Az egyik szemelvényvel egy XVI. századi sekrestye vagy kápolna és egy csontház alapfalait tárták fel. A sekrestyében kisebb oltárlap került elő, az osszáriumban nagy mennyiségű emberi csont volt. A kerítőfalat néhány ponton sikerült feltárni. A falfelületek átvizsgálása során jól meg lehetett különböztetni a XVIII. század második felében készült bővítést : az eredetileg szabályos kváderekből épült templomot a nyugati oromfal elbontása után mintegy négy méterrel bővítették. Az ásatás során a boltozathoz tartozó néhány töredékes borda került elő. A templom szentélyének külső, északi falán bevéselt két darab és a hajó déli belső falán lévő egy mesterjegy is arra enged következtetni, hogy olyan vándorló mester dolgozott itt, aki ott volt néhány jelentős építkezésen.

Feltehető, hogy a templom eredetileg fagerendás síkmennyezettel épült, a konzolok felett mestergerendával alátámasztva. Az északi oldalon az egykori főpárkányhoz tartozó köveket találni eredeti helyükön, de teljesen lekerekített ívekkel. Ezek lényegében megadták a hajó párkányának magasságát. Minden olyan faragott követ, amelynek helye ismert, vissza kellett építeni, egy új anyag közbeiktatásával, amely egyben jól láthatóan megkülönbözteti. Ez a megoldás nem új, szép példáit látjuk Esztergomban és a budai vár helyreállításánál is. Ezekkel a kiegészítésekkel a templom eredeti tömege visszaállt. A legnagyobb gondosságot kívánó munkát a párkányok és a déli kapu kiegészítése jelentette.

tykóla